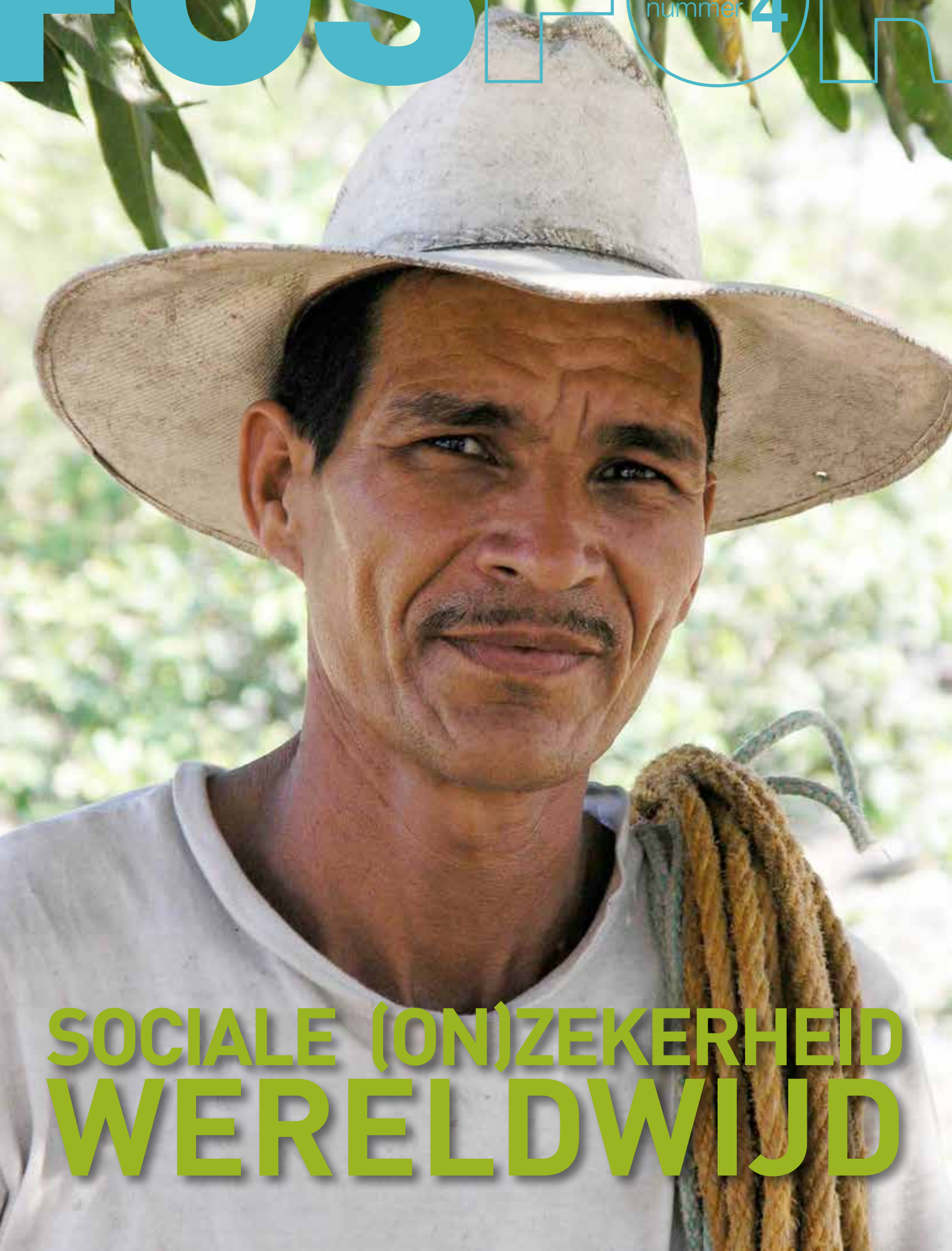

FOSFOR

nummer 4

SOCIALE (ON)ZEKERHEID
WERELDWIJD

04 FOCUS
SOCIALE ZEKERHEID IN CUBA
ONZEKER?

12 IN BEWEGING
50 JAAR FOS
STOP THE KILLINGS

07 INTERVIEW
IN HONDURAS MOETEN
PATIENTEN ALLES ZELF BETALEN

14 OP BEZOEK BIJ
JOLANDA IN ZUID-AFRIKA

08 UIT HET ZUIDEN
EEN ZIEKTEVERZEKERING
VOOR IEDERE ZUID-AFRIKAAN

15 KEUKENTIP
POTJIEKOS

10 EN BIJ ONS?
SOLIDARITEIT EN BETAALBARE
ZORG VOOR IEDEREEN

FOSFOR is een uitgave van **fos** - Fonds voor Ontwikkelingssamenwerking **NEGENDE JAARGANG** nummer 4 (oktober-november-december 2013) **SAMENSTELLING EN EINDREDACTIE** Liesbet Van-geel **VORMGEVING** sp.a grafische dienst **DRUKKERIJ** Druk in de weer - gedrukt met vegetale inkt op 100% gerecycleerd papier **MEDEWERKERS** Stiene Billen, Machteld Dhondt, Jolanda Jansen, Wim Leysens, Rik Thys, Leen Van Acker en Yves Van Gijssel **FOTO'S** © **fos** tenzij anders vermeld. **MEER NIEUWS** van **fos** ontvangen? Abonneer je op onze maandelijkse nieuwsbrief via www.fos-socsol.be en word fan van **fos** op [f](https://www.facebook.com/fossocsol) via www.facebook.com/fossocsol

MET DE STEUN VAN

Met de steun van
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

*Annuschka Vandewalle,
Algemeen Secretaris*

Slechts 20% van de wereldbevolking heeft toegang tot een vorm van sociale zekerheid. Voor ons daarentegen, lijkt sociale zekerheid een evidentie.

Iedereen sociaal beschermd

Toch dreigt ook hier een afbouw van onze sociale verworvenheden. Stemmen gaan op dat onze sociale zekerheid niet langer betaalbaar is en dat we ze, zeker in tijden van crisis, moeten afbouwen. Wie zulke zaken zegt, gaat voorbij aan de noodzaak van sociale zekerheid en sociale bescherming, die een hefboom zijn voor ontwikkeling. Zonder sociale zekerheid zou de armoede in ons land hoog oplopen!

In veel landen in het Zuiden is de strijd voor sociale bescherming volop aan de gang. Landen als Zuid-Afrika en Honduras hebben nog een lange weg te gaan op het gebied van ziekteverzekering, pensioenen, bescherming bij inkomensverlies, etc.

fos ondersteunt partnerorganisaties in het Zuiden die opkomen voor een brede sociale bescherming voor iedereen. Daarbij speelt het principe

van solidariteit een belangrijke rol; "de sterkste schouders moeten de zwaarste lasten dragen". De sterkste landen moeten dus ook de zwakkere vooruit helpen.

fos ondersteunt al jaren de strijd voor waardig werk en voor het recht op gezondheid in het Zuiden. 50 jaar geleden werd het socialistisch Fonds voor Ontwikkelingssamenwerking opgericht. U leest het goed, in december vieren **fos** en Solidarité Socialiste hun 50ste verjaardag. We hopen u allemaal te mogen verwelkomen op deze viering van 50 jaar georganiseerde solidariteit! We blikken terug op onze geschiedenis, maar kijken vooral uit naar de toekomst, een toekomst waarin sociale bescherming voor iedereen werkelijkheid wordt.

STELLING ★ IN TIJDEN VAN CRISIS MOETEN WE ALS WERKNEMERS NIET TE VEELEISEND ZIJN OP HET VLAK VAN SOCIALE ZEKERHEID, OF DE BEDRIJVEN TREKKEN WEG UIT ONZE ZONES.

De crisis is niet de schuld van werknemers die voor hun rechten opkomen. Het kapitalistische systeem brengt deze noodtoestanden voortdurend met zich mee. De huidige recessie is o.a. veroorzaakt door kapitaalspeculatie en dreigt nu afgewenteld te worden op de werknemers. Zij krijgen de schuld omdat zij nu eenmaal de zwakste schakel van het systeem zijn. Bovendien dragen we via onze lonen zelf voor het grootste deel bij aan de betaling van het systeem, in het geval van sociale zekerheid. Veel werkgevers kunnen in Nicaragua hun bijdrage voor sociale zekerheid aftrekken van hun belastingen. In tijden van crisis dreigen alle met veel moeite verworven rechten en zekerheden teruggedraaid te worden. Het is van groot belang om hier als vakbonden niet in mee te gaan, want anders is de strijd om arbeidsrechten zinloos. Het is dus zeker in crisistijd van belang dat werknemers georganiseerd hun rechten verdedigen.

Marcial Cabrera / algemeen secretaris vakbondsfederatie FUTATSCON Nicaragua en coördinator Intersyndicaal platform

In tijden van crisis worden we overal geconfronteerd met (dreigende) besparingen in de sociale zekerheid. Vanuit een soort "realiteitsbesef" (de economie, weet je wel) en onder druk van chantage ("elders doen ze het goedkoper") worden we geconfronteerd met een pleidooi voor loonmatiging en inleveringen. Sociale bijdragen vormen daarbij het eerste doelwit. Het resultaat is een negatief opbod. 60 jaar geleden was de opbouw van de sociale zekerheid bij ons mogelijk, omdat ook de andere landen van West-Europa middelen hiervoor vrijmaakten, en sociale bijdragen op de lonen invoerden. De sociale noodzaak ging voor op de economische haalbaarheid. We moeten nu - juist in deze crisistijd - overal proberen de sociale zekerheid verder uit te bouwen, en niet ingaan op het concurrentieargument, dat een afbraak van sociale verwezenlijkingen met zich meebrengt. De opbouw van een sociaal model gebeurt per land, maar de vakbonden moeten er naar streven dat dit overal tegelijk gebeurt.

Dominique Meyfroot / voorzitter ABW Textiel-Kleding-Diamant

Sociale zekerheid in Cuba onzeker?

In het Westen werkt sinds het begin van de jaren '70 het neoliberalisme onverbiddelijk verder aan de afbraak van het sociale model dat na de Tweede Wereldoorlog werd opgebouwd. De huidige economische crisis toont aan dat dit proces nog niet is afgelopen. Hoe kan in het licht daarvan een land als Cuba zijn uitzonderlijke bestel van sociale zekerheid behouden, ondanks de economische blokkade door de VS, het wegvallen van het Oostblok begin 1990 en de huidige crisis?

In Cuba zijn de gezondheidsdiensten gratis voor iedereen, van de eerste zorgen tot ingewikkelde ingrepen. Voor de overheid is er wel een zwaar kostenplaatje verbonden aan de gezondheidszorg.

Vóór de overwinning van de revolutie in 1959 bestond de sociale zekerheid in Cuba uit een vijftigtal sectorale pensioenkasen. In 1963 werden deze, door middel van de eerste wet voor de sociale zekerheid, in één algemeen stelsel voor alle werknemers en hun familie gebundeld. In 1979 werd dit stelsel met een wettelijk kader voor sociale bijstand ten behoeve van de niet-werkende bevolking aangevuld. De huidige Cubaanse wet voor sociale zekerheid en sociale bijstand trad begin 2009 in voege.

GRATIS GEZONDHEIDSZORG

Voor een goed begrip, het sociale zekerheidssysteem van Cuba kan je niet zomaar vergelijken met dat van België. Door onze bijdrage aan de sociale zekerheid, is elke inwoner van België verzekerd in geval van ziekte. In Cuba zijn de gezondheidsdiensten gratis voor iedereen, van de eerste zorgen tot ingewikkelde ingrepen. Enkel voor geneesmiddelen betalen de Cubanen een kleine bijdrage. Dit betekent dat al een heel belangrijk deel van wat wij onder sociale zekerheid verstaan, eenvoudig en goed geregeld is. In dit artikel hebben we het daarom enkel nog over de vervangingsinkomens zoals pensioenen en andere vergoedingen bij werkonbekwaamheid.

SOCIALE ZEKERHEID EN SOCIALE BIJSTAND

Het eerste luik van de huidige wet betreft de sociale zekerheid. Dit stelsel is universeel, het geldt namelijk voor alle werkne(e)m(st)ers, zowel in staatsdienst als in de privésector, en hun gezin. Het is gebaseerd op het principe van solidariteit tussen de verschillende generaties en de verschillende inkomensniveaus, en houdt bij het bepalen van het ouderdomspensioen rekening met de geleverde bijdrage. Naast het pensioen biedt het stelsel steun in geval van ziekte, bij ongevallen op het werk of in de privésfeer, bij tijdelijke of permanente invaliditeit, in geval van moederschap en voorziet het een pensioen voor wezen, weduwnaars en weduwen bij het overlijden van de arbeid(st)er.

Magdaly Cardona, ex-projectcoördinator bij ANAP (Nationale vereniging van Kleine Boeren) en moeder van 2 kinderen, vertelt: "Dankzij de sociale zekerheid heeft mijn familie niet teveel geleden tijdens mijn herstelperiode van een half jaar als gevolg van een burn-out. Vóór de revolutie hadden we op straat gestaan of hadden mijn kinderen hun studies moeten onderbreken om te gaan werken." Voor de niet werkende bevolking, die niet kan rekenen op

de steun van hun familie, biedt het tweede luik van de wet, namelijk het systeem van sociale bijstand, soelaas. Een vrij volledig pakket dus dat, aangevuld met gratis onderwijs en gezondheidszorg, tot een niveau van sociale bescherming leidt waar veel omliggende landen, en zelfs ontwikkelde landen, slechts van kunnen dromen.

Aan het sociale zekerheidstelsel voor werknemers in de privésector, die de voorbije jaren tot meer dan 20% van de actieve bevolking is gegroeid, levert de staat geen bijdrage. De deelname is verplicht voor de zelfstandige werknemer, die zelf zijn bijdrage binnen een bepaalde marge bepaalt. De vergoedingen van de sociale zekerheid en de sociale bijstand worden aangereikt onder de vorm van geld (ou-

”In Cuba zijn de gezondheidsdiensten gratis voor iedereen

derdoms- en invaliditeitspensioen, ziektegeld, ...), gratis diensten (preventieve en curatieve doktersraadpleging, fysieke en psychologische rehabilitatie, hospitalisatie, ...) en ten slotte door het leveren van goederen (geneesmiddelen, prothesen, voeding tijdens hospitalisatie, ...). Ter illustratie hiervan enkele cijfers: bij gewone ziekte ontvangt de werknemer 60% van zijn/haar loon en in geval van een werkon-geval 80%. Bij moederschap bestaat de mogelijkheid van moederschapsverlof tot 1 jaar aan 60% van het loon. Het ouderdomspensioen bedraagt na 30 jaar 60% van het gemiddelde loon op basis van de 5 hoogste lonen van de voorbije 15 jaar. Per jaar extra boven de 30 jaar dienst, wordt het pensioen met 2% verhoogd (een arbeid(st)er met 45 jaren dienst bereikt zo 90% van zijn/haar loon). Het overlevingspensioen bedraagt ongeveer de helft van het gangbare minimumloon.

KOSTENPLAATJE

Aan deze voorzieningen is natuurlijk ook een kostenplaatje verbonden. De financiering van de sociale zekerheid in de overheidssector gebeurt in grote mate, iets meer dan de helft, door de bijdrage van de bedrijven en werknemers. Bij de bedrijven wordt 14% op de loonmassa geheven; de werkne(e)m(st)ers van de bedrijven die goed draaien (en hiervoor van het ministerie de kwalificatie van 'optimalisering' hebben verkregen) staan 5% van hun loon af. In de

bouwsector bijvoorbeeld gaat het om ongeveer driekwart van de werkne(em)sters. De staat financiert de sociale bijdrage voor de overige werkne(em)sters. Voor de Cubaanse overheid betekent de financiering van de hele sociale sector (onderwijs, gezondheid, sociale zekerheid, sociale bijstand, cultuur en sport) rond de 50% van de staatsbegro-

nodige nuancering, extra uitgaven voor gezondheid die in België voor bejaarden erg oplopen, zijn er voor de oudere Cubanen amper.

Luís Simeón, de verantwoordelijke voor de boerderijen van de vakbondskoepel CTC, bevestigt: "Met mijn 76 jaar en een

ting. De sociale zekerheid is goed voor gemiddeld 6% van het staatsbudget.

EINDJES AAN ELKAAR KNOPEN

Onder andere door de sociale voorzieningen plaatst de Wereldbank Cuba bij de "hoge middeninkomenslanden", een categorie hoger dan de Centraal-Amerikaanse landen, die bij de "lage middeninkomenslanden" horen. Toch staat het systeem onder druk, omwille van de aanhoudende VS-boycot en de economische crisis, maar niet alleen daarom. Er is ook iets met de koopkracht. Cuba werkt met twee munten. Alle lonen worden betaald in nationale pesos of CP, waarmee de Cubanen de belangrijkste dagelijkse producten kunnen aankopen. Maar in toenemende mate zijn producten, zoals bepaalde verzorgingsproducten en kleding, enkel verkrijgbaar in de omwisselbare peso of CUC (peso cubano convertible).

De inwisselbare peso werd ingevoerd om de aanwezigheid van Amerikaanse dollars te vermijden en heeft min of meer dezelfde waarde als een Amerikaanse dollar. Voorlopig is het echter nog een minderheid aan Cubanen die via bedrijfsbonussen, het toerisme of internationale overschrijvingen over CUC's kan beschikken. Vandaar dat de Cubaan met enkel een loon of sociale vergoeding in nationale pesos al zijn creativiteit moet gebruiken om het einde van de maand te halen. M.a.w., ondanks het gunstige sociale zekerheidstelsel, blijft het voor personen die een inkomensverlies lijden of op pensioen gaan een hele klus om de eindjes aan elkaar te knopen.

De vergelijking van het nationaal gemiddelde pensioen van 240 CP met het gemiddelde loon van 465 CP per maand (2012) spreekt voor zich. Maar ook hier terug de

loopbaan van meer dan 40 jaren kan ik gerust mijn pensioen nemen, maar ik blijf liever verder werken want met dat pensioen zou ik het te krap hebben. Bovendien houdt werken me fysiek en mentaal fit".

„Gepensioneerden worden aangespoord om terug actief te worden

Bovendien weegt ook in Cuba, zoals in Europa, de vergrijzing van de bevolking op de financiële duurzaamheid van het sociale zekerheidssysteem. In 2009 werd daarom de pensioenleeftijd opgetrokken met 5 jaar, naar 65 jaar voor mannen en 60 jaar voor vrouwen. Momenteel worden gepensioneerden aangespoord om terug actief te worden.

BEHOUD VAN GEWAARDEERD SOCIAAL BELEID

Het is duidelijk dat de Cubaanse overheden voor grote uitdagingen staan om hun internationaal gewaardeerd sociaal beleid te behouden. Het opwaarderen van de koopkracht en het wegwerken van de dubbele munt veronderstellen meer overheidsinkomsten en een economische groei. Cuba zet nu sterk in op de uitvoer van nikkel en medische kennis, op toerisme, enz. Ook de sociale dienstverlening werd onder de loep genomen en diensten worden aangespoord om efficiënter met de beschikbare middelen om te gaan. Toch maakt de overheid zich sterk dat de sociale verworvenheden van de revolutie niet zullen opgeofferd worden. ★

TEKST YVES VAN GIJSEL - WIM LEYSENS

FOTO'S FOS - REPORTERS

In Honduras moeten patiënten alles zelf betalen

Hoe kwamen jullie terecht in Cuba?

José: We maken deel uit van de eerste groep van Hondurese studenten die in 1999 doktersstudies mochten realiseren aan de ELAM, dankzij de solidariteit van de Cubaanse regering met het door de orkaan Mitch getroffen Honduras. Fidel Castro steunde Honduras gedurende de ramp met medische brigades en liet ons toe tot de ELAM, als een permanente investering die ten goede zou komen aan het Hondurese volk en gezondheidssysteem.

Vallen de gezondheidssystemen in Honduras en Cuba te vergelijken?

José: In Cuba is de mens prioriteit en is volksgezondheid 100% gratis. De gezondheidspolitiek slaagt erin om voldoende zorg en middelen te garanderen op alle niveaus. In de eerstelijnszorg is er 1 dokter voor elke 160 personen; in Honduras is dat 1 voor elke 1428 personen. Het Cubaanse systeem is complex en veeleisend, maar het werkt prima. De cijfers spreken voor zich: Cuba heeft de laagste kindersterfte ter wereld, idem qua moedersterfte.

Kely: De Hondurese gezondheidsrealiteit daarentegen is beschamend, totaal verschillend. Gezondheid is koopwaar, verrijking ten koste van de patiënt. Hospitalen met gebrek aan budget, basismateriaal, diagnosemiddelen, medicatie, medisch perso-

neel,.... Gevolg: lange wachtrijen, gebrekkige zorg en slechte behandeling van de patiënten. Zieken worden vaak doorverwezen naar privéklinieken. Het laat de privé koud dat mensen het weinige dat ze hebben, moeten verkopen om de consultatie te bekostigen. Degelijk gezondheidsbeleid als dat in Cuba, laat op zich wachten.

Zien jullie mogelijkheden om de situatie te veranderen?

José: Het is een complexe uitdaging. Allereerst is volkseducatie, degelijk onderwijs nodig. Verschrikkelijke onwetendheid hier. In Honduras kunnen ganse families niet lezen en schrijven, wat preventie en genezing moeilijk maakt. Ook aan seksuele opvoeding is hier een groot tekort.

Kely: Veel tieners en adolescenten in Honduras krijgen nooit informatie over hun seksualiteit. Spreken over seks is taboe. Vrouwen met al 8 kinderen verzetten zich tegen sterilisatie, uit vrees voor de reactie van hun man. Mentaliteitsverandering is ontzettend moeilijk, maar noodzakelijk. In Cuba hebben tieners wel toegang tot info op school, via de radio, televisie, ... Tienerzwangerschappen zijn er dan ook veel minder frequent.

Waar is er het meest nood aan?

Kely: Het is noodzakelijk om basisvoorwaarden te creëren, om uit de

**JOSE AMAYA CANTARERO EN
KELY JESSENIA BARAHONA SANTOS**
ZIJN BEIDEN DOKTER IN HONDURAS

Ze studeerden aan de Latijns-Amerikaanse School voor Geneeskunde ELAM in Cuba, die internationaal bekend staat om haar kwalitatieve opleiding. Ze leerden van dichtbij de Cubaanse gezondheidszorg kennen, die gratis is voor iedereen en in schril contrast staat met het tekortschietende gezondheidssysteem in Honduras.

put te geraken waar we als land inzitten. We moeten hard werken aan een integraal openbaar beleid. Daarnaast is er nood aan middelen. We kunnen als dokters vrijwillige medische brigades organiseren, maar zonder materiaal kunnen we weinig doen. De patiënt is verplicht om alle materiaal, zelfs zijn eigen injectienaald, zelf te kopen.

Zien jullie mogelijke verandering met de komende verkiezingen in november 2013?

José: Met Pepe Lobo, de huidige president, is gesproken over de nood tot verandering van het gezondheidssysteem. Veel meer dan interesse toont hij niet. Als de traditionele partijen zich bij de komende verkiezingen verenigen, dan zal er weinig of niets veranderen. Al jaren blijft alles bij het oude. Erger nog, we gaan erop achteruit.

Kely: Er moeten structurele, grondige, allesomvattende veranderingen komen. Dat omvat ook de regering. Mentaliteitsverandering is hoognodig.

José: De 80 % armen in Honduras, zouden het prachtig vinden om de levensvoorwaarden en ontwikkelingsmogelijkheden te hebben van de Cubanen. De mensen verlangen naar verandering. ★

TEKST LEEN VAN ACKER
FOTO'S FOS - REPORTERS

De gezondheidszorg in Zuid-Afrika is een weerspiegeling van de sterke sociale en economische ongelijkheid die nog steeds een meerderheid van de Zuid-Afrikanen tot armoede veroordeelt. Bijna 20 jaar na de democratische verkiezingen horen we nog steeds verhalen over patiënten die naar het ziekenhuis gebracht worden in kruiwagens, vrouwen die onbegeleid bevallen en baby's die sterven door het gebrek aan basisbenodigdheden zoals zuurstof en antibiotica. De gezondheidsstatistieken van Zuid-Afrika, waaruit een hoge baby- en moedersterfte blijkt, weerspiegelen dit trieste verhaal.

People's Health Movement South Africa wil met allerlei acties en met workshops kennis over gezondheidszorg naar de mensen brengen, om zo een volksmacht uit te bouwen.

Een ziekteverzekering voor iedere Zuid-Afrikaan

EEN NATIONALE ZIEKTEVERZEKERING

Deze problemen, de ongelijkheden tussen rijk en arm en de verschillen tussen de private en de publieke gezondheidszorg hebben uiteindelijk geleid tot een overheidsplan voor de hervorming van de gezondheidszorg. Dit plan kreeg de naam "National Health Insurance" (NHI). Hoewel het voorstel met enthousiasme en optimisme werd onthaald door activisten, blijft duidelijkheid over de werkelijke inhoud uit en verloopt de invoering ervan zeer traag. Machtige belangengroepen binnen de private sector en de overheid hebben basisprincipes zoals gelijke en kosteloze toegang tot kwalitatieve

gezondheidszorg betwist. Net deze principes zouden de basis van de NHI moeten vormen. Rechtse economen voerden een mediaoorlog waarbij ze de economische houdbaarheid van het programma aanvielen.

Als antwoord hierop, probeert People's Health Movement - South-Africa (PHM-SA), met de steun van o.a. *fos*, zijn kernprincipes van een Gezondheidszorg voor het Volk bekend te maken bij het grote publiek. Deze principes omvatten: één enkel systeem van gezondheidszorg, gebaseerd op de principes van sociale solidariteit door collectieve belastingheffing; een progressieve gezondheidsbelasting; gratis dienstverlening geba-

seerd op primaire gezondheidszorg; een erkenning en verbetering van de sociale omstandigheden die aan de basis liggen van gezondheidsproblemen en een einde aan winstbejag binnen de gezondheidszorg.

KENNIS BIJ HET VOLK

Terwijl PHM-SA hier campagne over voerde, werd echter duidelijk dat veel activisten niet in staat zijn een actieve rol te spelen in de debatten hierover. Ze ontbreken kennis over het NHI-voorstel, maar ook aan basiskennis over gezondheidszorg, gezondheidseconomie en de sociale oorzaken van ziekte is er een tekort. Er zijn maar een handvol mensen in een beperkt aantal organisaties die

met overheidsambtenaren en conservatieve economen kunnen debatteren op een systematische en een op feiten gebaseerde manier. Vele gezondheidswerkers en syndicalisten blijven stil of zijn onzeker over zaken rond gezondheidsbeleid. Dit is zeer gevaarlijk in een periode waarin conservatieven en lobbyisten uit de privésector actief de overheid beïnvloeden. Zonder een sterke, bewuste en radicale beweging van sociale activisten, kunnen we er niet op hopen dat we het gezondheidssysteem zullen bekomen dat Zuid-Afrika verdient.

GEZONDHEID VAN GEMEENSCHAPPEN ONDER DE LOEP

In deze context is PHM-SA begonnen met een campagne rond "community health empowerment". Deze campagne wil kennis over gezondheidszorg naar de gemeenschappen zelf brengen, beleidsdocumenten verduidelijken en lokale groepen aanmoedigen om gezondheidscontroles te doen in hun eigen gemeenschappen. Een recent voorbeeld is een gemeenschapsgroep in Lavender Hill, een van de meest gewelddadige en door bendes aangetaste wijken in Kaapstad.

PHM-SA is uitgenodigd door deze gemeenschap om hen te helpen bij het beoordelen van de gezondheidssituatie ter plaatse. Het werd al snel duidelijk dat bepaalde sociale omstandigheden er aan de basis liggen van gezondheidsproblemen: weinig toegang tot gezonde voeding, werkloosheid, slechte behuizing, drug- en alcoholmisbruik en bende gerelateerd geweld. Wanneer de lokale gezondheidsvoorzieningen werden onderzocht, kwamen verhalen boven van onderbezette ziekenhuizen met wei-

nig materiaal en regelmatige tekorten aan medicijnen. Tijdens verschillende workshops verkregen we samen inzicht in het verband tussen de lokale gezondheidssituatie en nationale en globale kwesties en gingen we na hoe voorstellen zoals de NHI hier verbetering in kunnen brengen. De groep vormde zich om tot een "Health Transformation

”Er is nood aan een sterke, bewuste en radicale beweging van sociale activisten

Action Committee” en kijkt nu niet langer alleen naar concrete problemen zoals de weinig kwalitatieve ziekenhuizen, maar ook naar bredere gezondheidsproblemen binnen de gemeenschap.

“Naarmate de PHM-SA groeit en capaciteit opbouwt, breiden we dit type van werk uit naar andere provincies. We hopen dat wanneer het volgende beleidsdocument over de NHI wordt vrijgegeven, deze gemeenschappen beter in staat zullen zijn om ze kritisch te onderzoeken er een antwoord op te bieden”, aldus Lydia Cairncross van PHM-SA.

VOLKSMACHT

De ervaring van het NHI-voorstel demonstreert alweer dat een papieren voorstel dat het volk zich niet heeft eigengemaakt zeer snel kan ontsporen, een andere kant opgaan of stoppen. PHM-SA zal zijn steentje blijven bijdragen aan het opbouwen van de volksmacht die nodig zal zijn om een gezondheidszorg voor het volk een realiteit te maken. ✨

Solidariteit en betaalbare zorg voor iedereen

In vele landen in het Zuiden draaien burgers zelf op voor de kosten van gezondheidszorg, kan men niet rekenen op een uitkering in geval van werkloosheid en moeten ouderen het stellen zonder pensioen. Voor ons, Belgen, lijken al deze sociale voordelen evident. Toch horen we ook hier steeds vaker dat onze sociale zekerheid handenvol geld kost en niet langer houdbaar is.

fos ging hierover in gesprek met **Paul Callewaert**, algemeen secretaris van de Socialistische Mutualiteiten. Als hoofd van een van de grootste ziekenfondsen van het land, is hij dagelijks met onze sociale zekerheid bezig.

Paul, je krijgt waarschijnlijk soms de vraag of onze sociale zekerheid nog 'houdbaar' is. Vooral in tijden van crisis, krijgen we het gevoel dat heel wat diensten op losse schroeven komen te staan. Is dat ook zo met ons sociaal zekerheidsstelsel?

Wat me stoort is dat wie beweert dat de sociale zekerheid "niet langer houdbaar" is, een verborgen agenda hanteert om onze sociale zekerheid

af te bouwen. Onze sociale zekerheid is wel degelijk houdbaar als we dat met zijn allen willen, en hiervoor blijven vechten. Sociale zekerheid heeft een prijs, maar ze is die ook volop waard. Ze zorgt niet alleen voor inkomensbescherming voor wie bv. ziek, gepensioneerd of werkloos wordt; onze sociale zekerheid zorgt er ook voor dat de armoede in ons land beperkt wordt tot 15% van de mensen, wat voor alle duidelijkheid, nog een te hoog cijfer is. Zonder sociale zekerheid zou de armoede oplopen tot meer dan 44%, wat koopkrachtverlies en een aderlating voor onze economie zou betekenen. Is het dat wat we willen? Hetzelfde geldt voor onze gezondheidszorgen: als we we-

ten dat onze ziekteverzekering ondertussen 76% van de kosten voor gezondheidszorg dekt, dan is een afbouw ervan toch volstrekt uit den boze? Tenzij men natuurlijk van mening is dat gezondheidszorgen niet meer voor iedereen betaalbaar moeten zijn. Dit wil niet zeggen dat er niets aan de sociale zekerheid moet veranderen. Het tegendeel is waar: met de vergrijzing van de bevolking en de toenemende kosten van nieuwe medische technieken in de gezondheidszorg, moeten we volop zoeken naar een meer duurzame en bredere financiering van onze solidariteit. Ook de inkomens uit vermogen zouden hiervoor moeten aangesproken worden.

Waar komen de inkomsten voor onze sociale zekerheid vandaan; met welk geld wordt dit betaald?

Vandaag wordt onze sociale zekerheid voor het grootste deel (62%) gefinancierd uit sociale bijdragen, zowel van werkgevers als werknemers. Via de zogenaamde "alternatieve financiering", zoals dotaties van de overheid, maar ook via taxes op tabak en inkomsten uit BTW, wordt de rest aangevuld. Op die manier wordt ongeveer 72 miljard euro bijeen gebracht. Belangrijk is dat de inkomsten uit sociale bijdragen en dotaties (dat is belastinggeld) geïnd worden op basis van solidariteit. Dat de "sterkste schouders de zwaarste lasten dragen" is fundamenteel, krachtig en absoluut te behouden. Sociale zekerheid bieden aan wie het nodig heeft, is onmogelijk zonder herverdeling.

bieden. Eenzelfde vaststelling trouwens wat gezondheid betreft. Ook hier is er heel wat ongelijkheid. Een hogeschoolde man van 25 jaar heeft gemiddeld nog 55 jaar te leven, een laaggeschoolde man nog 46 jaar, 9 jaar minder dus. En een hogeschoolde vrouw van 25 jaar heeft nog 47 gezonde levensjaren voor de boeg, een laaggeschoolde vrouw 36, maar eventjes 11 jaar minder. Dit blijven choquerende vaststellingen. En dit los je niet op via de gezondheidszorg, maar door een duurzaam en vooral breed sociaal beleid.

Wat wordt er allemaal gedekt door de sociale zekerheid en hoe wordt die pot verdeeld?

De belangrijkste uitgavenposten blijven de gezondheidszorgen (37%), dan de pensioenen (34%) en de werkloos-

Paul Callewaert is Algemeen Secretaris van de Socialistische Mutualiteiten

moeten we dat zelfs ervaren als een morele plicht. Maar dat er herschikkingen moeten komen om onze verworvenheden ook in de toekomst te vrijwaren, is evident. Voor de ziekteverzekering en de gezondheidszorgen is het onvermijdelijk dat we nog meer moeten inzetten op doelmatigheid, minder prestatiefinanciering en vooral ons zorgaanbod beter afstemmen op het toenemend aantal chronisch zieken.

Op vlak van sociale bescherming en sociale zekerheid, pleit fos voor een mondiale benadering, waarbij ook de schouders van de sterkste landen mee de lasten helpen te dragen van de armste landen. Wat vindt u hiervan?

Dit voorstel doet sterk denken aan het basisprincipe van onze sociale zekerheid, en lijkt me daarom zeker als principe te ondersteunen. Deze mondiale benadering moeten we trouwens blijven aanhouden, niet alleen moreel, maar we moeten ook beseffen dat onze sociale zekerheid en onze welvaart enkel te behouden zijn, wanneer we inzien dat welvaart in andere landen ook in ons voordeel is.

Welke zijn voor jullie belangrijke principes waar niet mag aan geraakt worden?

Solidariteit in de brede zin van het woord, en betaalbare zorg voor iedereen, dat zijn en blijven onze heilige huisjes. ✪

”Ondanks onze sociale zekerheid, zijn er nog teveel armen

Is sociale zekerheid hetzelfde als sociale bescherming? En hoe goed zijn wij in ons land “sociaal beschermd”?

Dat is een goede vraag. Ik vind het belangrijk dat we het onderscheid blijven maken tussen onze sociale zekerheid waarover we het hier hebben, en de mate waarin een samenleving er ook in slaagt om een brede sociale bescherming te garanderen aan zijn bevolking. Wat dat laatste betreft, kan het ook in ons land een stuk beter. We kunnen er niet naast kijken dat ondanks onze sociale zekerheid, er nog te veel armen zijn in ons land. Maar dat los je niet op met sociale zekerheid alleen. Armoede moet je structureel bestrijden, en met een volgehouden sociaal beleid. En dan denk ik vooral aan betaalbare huisvesting, kinderopvang, betaalbaar onderwijs en inspanningen om ook laaggeschoolden meer kansen op werk en een arbeidsinkomen te

heid (10%). Dan volgen de ziekte-uitkeringen (9%) en de kinderbijslag (7%). De rest (ca. 3%) gaat naar brugpensioenen en tijdskrediet. Uit deze verdeling leren we dat vooral de pensioenen en de gezondheidszorg onze bijzondere aandacht verdienen om ze te vrijwaren voor de toekomst en de volgende generaties.

Hoe zien de socialistische mutualiteiten de toekomst van ons land; zullen wij allemaal moeten inleveren?

Prognoses maken is altijd moeilijk, zeker in een periode met verkiezingen op komst. Het is zeker mijn ambitie om samen met alle progressieven, te blijven opkomen voor onze sociale zekerheid en een betaalbare gezondheidszorg voor iedereen. Deze verworvenheden waar vooral onze voorouders zo hard hebben voor gewerkt, gestaakt en gestreden, mogen we niet verloren laten gaan. Als socialist

Bekijk alle foto's en lees meer op www.fos-socsol.be

*In september en oktober ging **fos** verschillende keren de straat op om actie te voeren!*

20 SEPT

Op 20 september schudden we met de coalitie "**2015 – De Tijd Loopt**" de regering Di Rupo wakker. Daarmee vroeg de coalitie om dringend werk te maken van de Millenniumdoelstellingen.

7 OKT

Op 7 oktober, **Werelddag voor Waardig Werk**, klaagde **fos** samen met de Coalitie Waardig Werk de onmenselijke arbeidsomstandigheden in Qatar aan door een symbolische voetbalwedstrijd te spelen voor het Koning Boudewijnstadion.

10 OKT

Op 10 oktober verzamelde een brede coalitie middenveldorganisaties, waaronder ook **fos**, voor een spoedactie aan het kabinet van begrotingsminister Olivier Chastel. Reden voor de actie was de zoveelste aankondiging van een besparing op het budget ontwikkelingssamenwerking. Vierhonderd vertegenwoordigers van hulporganisaties hingen bloemen en foto's op bij het kabinet en stonden stil bij de 'gesneuvelde' hulpprojecten en de gevolgen van de bezuinigingen voor de allerarmsten. ★

STOP THE KILLINGS ★ DINSDAG 10 DECEMBER 18U00 ★ CENTRAAL STATION ★ BRUSSEL

10 DEC

Het is stilaan een traditie geworden. Op de **internationale dag van de mensenrechten**, vraagt Stop the Killings aandacht voor de repressie van activisten en syndicalisten in het Zuiden. Het platform, waar **fos** deel van uitmaakt, zal dit jaar "Human Rights Awards" uitreiken. Hiervoor nomineerde Stop the Killings specifiek individuen, organisaties of overheden die zich in positieve of negatieve zin hebben onderscheiden met betrekking tot de mensenrechtensituatie in hun land. ★

Doe mee!

Kom te weten wie de prijzen in ontvangst mag nemen en voer mee actie! Afspraak op 10 december om 18u00 aan het Centraal Station in Brussel. Meer info op www.stopthekillings.be

JAAR FOS - SOCIALISTISCHE SOLIDARITEIT
ANS FOS - SOLIDARITE SOCIALISTE

FOS VIERT 50-JARIG BESTAAN

DINSDAG 10 DECEMBER OM 13U
ACOD - FONTAINASPLEIN 9/11 - BRUSSEL

Op 10 december vieren **fos**-socialistische solidariteit en FCD-Solidarité Socialiste hun 50 jarige bestaan. Samen met onze socialistische partners in België en onze partners in het Zuiden voeren wij reeds al die jaren de sociale strijd wereldwijd.

We hopen u allemaal te mogen verwelkomen op deze viering van 50 jaar georganiseerde solidariteit! We kijken terug op onze geschiedenis, maar kijken vooral uit naar de toekomst, een toekomst waarin sociale bescherming voor iedereen werkelijkheid wordt. 🌍

Programma

- ★ **13u00** - Ontvangst met koffie
- ★ **13u45** - Start programma met:
 - **Vertegenwoordigers van onze partners** uit het Zuiden (Zuid-Afrika en Burkina Faso)
 - **Panelgesprek met kopstukken** over de plaats van de socialistische beweging bij de oprichting van systemen van sociale bescherming in het Zuiden met o.a. Eddy Van Lancker (ABW), Paul Callewaert (Socialistische Mutualiteiten), Bruno Tuybens (sp.a)
- ★ **15u40** - Minister van Ontwikkelingssamenwerking Jean-Pascale Labille over de toekomst van ontwikkelingssamenwerking en de plaats van de civiele samenleving bij de oprichting van systemen van Sociale Bescherming
- ★ **16u00** - Walking dinner met hapjes uit de verschillende windstreken

Wil je erbij zijn?
DINSDAG 10 DECEMBER 2013

Schrijf dan snel in via
info@fos-socsol.be
of bel naar 02/552 03 14

JOLANDA JANSEN

woont in Johannesburg, de grootste stad van Zuid-Afrika en is regiocoördinator voor het **fos**-programma in zuidelijk-Afrika

OP BEZOEK BIJ

Jolanda in Zuid-Afrika

De Nederlandse Jolanda staat aan het hoofd van het **fos**-kantoor in Johannesburg. Ze laat ons een dagje meekijken in haar leven.

Om 6 uur word ik wakker en lees ik in bed het nieuws van de dag en mijn e-mails totdat de wekker om half 7 gaat en ik eruit moet om mijzelf en mijn tweejarige dochtertje Thandeka klaar te maken voor de dag. Na het ontbijt rijden we naar de crèche die nabij ons huis is gelegen. Thandeka vindt al snel haar beste vriendje en zwaait me vrolijk gedag. De lente is inmiddels begonnen en er viel deze week voor het eerst na vele maanden weer regen. Na een koude winter met vriestemperaturen is het nu heerlijk warm, groen en fris in de stad. Het verkeer kan in Johannesburg, waar men verkeersregels voornamelijk als aanbevelingen voor het weggebruik ziet, behoorlijk hectisch zijn. Deze ochtend valt het echter mee met de chaos en ben ik om iets over 8 op kantoor in het centrum van de stad. We verhuisden begin dit jaar naar ons nieuwe kantoor dat gevestigd is in een pand waar ook vele andere lokale en internationale ngo's werkzaam zijn.

Zoals iedere ochtend zet ik eerst een bakje koffie en loop ik binnen bij Anna, onze programmamedewerkster, voor een praatje. Vervolgens reageer ik op mijn e-mails en bekijk ik mijn planning voor de dag. We zijn druk bezig met de

voorbereidingen van onze partnerbijeenkomst die in november in Mozambique zal plaatsvinden, alsook met de opvolging van het huidige programma dat in december ten einde loopt. Een aantal van onze partners heeft intensieve begeleiding nodig. Gezien we al een tijdje zonder thematisch coördinator zitten, betekent dit dat we met het huidige team alle zeilen bij moeten zetten. Dit zorgt voor flink wat druk op de ketel, maar gelukkig blijft iedereen zich met enthousiasme inzetten!

Terwijl Anna om 9 uur vertrekt voor een overleg met de Human Rights

’Iedereen zet zich vol enthousiasme in

Foundation omtrent een gezamenlijke strategie voor ondersteuning van een partner, zit ik samen met Odney, de financieel en administratief medewerker, over planning en prioriteiten van zijn veelzijdige takenpakket. Ondertussen is Debra, de administratieve hulp, druk bezig te onderhandelen over prijzen voor accommodatie en met het boeken van de vliegtickets voor

alle deelnemers aan de partnerbijeenkomst. Na het overleg met Odney verdiep ik mij in achtergrondmateriaal over de rol van lokale gezondheidspromotoren en bereid ik me voor op mijn missie naar Windhoek (Namibië) voor een planningsworkshop volgende week.

Om half 1 maak ik een snelle hap klaar en reageer ik tijdens het eten op de laatste e-mails. Daarna zit ik samen met

Anna voor ons tweewekelijks programma-overleg, waarbij we de verschillende partners bespreken en de sessies van de partnerbijeenkomst nogmaals doorlopen. Het thema is 'organiseren vanuit een genderperspectief'. De partners willen leren over effectieve strategieën voor versterking van vrouwen binnen ledenorganisaties. Tijdens de planningsfase van de

partnerbijeenkomst is er veelvuldig overleg met partners om de verschillende sessies op elkaar af te stemmen.

Om kwart over 5 doe ik mijn computer uit, rijd ik nog snel langs de supermarkt en rond 6 uur kom ik thuis, waar een enthousiaste kleine meid zich snel achter de gordijnen verstopt om vervolgens luid 'kiekeboe' te roepen als ik naar binnen loop. Het is altijd even omschakelen en soms niet makkelijk om de gedachten over het werk los te laten, zeker in deze drukke tijden. De avond vliegt zoals altijd snel voorbij en na het koken en de maaltijd spelen we samen nog wat met de blokken, leg ik mijn meisje op bed en lees ik zelf nog even in een boek, totdat ik mijn ogen niet meer open kan houden en ook onder de lakens kruip. Slaapwel! ★

FOTO'S FOS - REPORTERS

KEUKENTIP VAN JOLANDA

Potjiekos

Potjiekos is een traditioneel gerecht uit de Zuid-Afrikaanse keuken. Potjiekos betekent potje eten. Het is een stoofpotje waarin verschillende ingrediënten langzaam worden klaargemaakt. Het Potjie is een gietijzeren kookpot met drie poten die boven een houtvuur wordt verwarmd. Zo moet het dus als je het écht zoals de Zuid-Afrikanen wil doen, maar op een moderne kookplaat moet het ook wel lukken!

INGREDIËNTEN

- 2 grote uien (in stukjes gesneden)
- 2 stengels selder (in stukjes gesneden)
- 3 teentjes look (geplet)
- 15 ml olie
- 8 kippenbouten
- 5 grote zoete aardappelen (geschild en in schijfjes gesneden)
- 8 wortelen (geschild en in dikke schijfjes gesneden)
- 200 gr gedroogde abrikozen (optioneel)
- 250 ml witte wijn
- 10 ml soya-saus
- 75 gr bruine suiker
- 75 ml tomatensaus
- 1 lepel mosterd
- 10 ml basilicum
- Peper en zout om bij te kruiden. Enkele takjes verse tijm

BEREIDING

Neem een grote kookpot. Fruit de gesneden ui, selder en look in een beetje olie tot ze zacht zijn. ■ Kruid de stukken kip met peper en zout, voeg ze toe aan de groenten en bak ze bruin. ■ Voeg de rest van de groenten toe, bovenop de kip. Leg er de abrikozen bovenop, indien je er gebruikt. ■ Meng in een beker de wijn, soya-saus, bruine suiker, tomatensaus, mosterd en basilicum en giet uit over de pan. ■ Zet een deksel op de pot, zet het vuur zachter en laat alles pruttelen tot de kip en de groenten lekker zacht zijn. Je hoeft niet te roeren. Schraap wel af en toe over de bodem, om zeker te zijn dat de ingrediënten niet aan de bodem gaan kleven. ■ Kruid ten slotte af met peper en zout en leg enkele takjes tijm bovenop het gerecht ter versiering. ■ Serveer, en eet smakelijk!

Wenskaarten van fos

Wens iedereen het beste toe voor het nieuwe jaar
met de wenskaarten van **fos**.

Zo steun je onze partners in het Zuiden!

Een pakje van 4 wenskaarten met omslagen
kost 5 euro (exclusief verzendingskosten).

Ook grote bestellingen zijn welkom.

Bestel vandaag nog via **02 552 03 00**,
mail naar **info@fos-socsol.be** of
surf naar **www.fos-socsol.be**

Driemaandelijks tijdschrift
9de jrg. - nr. 4 okt. nov. dec. 2013
v.u. Annuschka Vandewalle
tel 02 552 03 00 - info@fos-socsol.be

België - Belgique
P.B. - P.P.
Gent X
1/2348
P 308571